

17. Odporúčanie Súdnej rady SR predsedníčke Súdnej rady na späťvzatie návrhu na začatie konania o súlade právneho predpisu a na nariadenie dočasného pozastavenia účinnosti niektorých ustanovení zákona pre ich nesúlad s Ústavou SR z 21.6.2017 (č. SR 188/2017)

Č. materiálu: SR 406/2019

Predkladá: Mgr. Pavol Žilinčík, člen Súdnej rady Slovenskej republiky

Vážené kolegyne a kolegovia, navrhujem týmto prijatie uznesenia, ktorým súdna rada odporučí predsedníčke Súdnej rady späťvzatie návrhu na začatie konania o súlade právneho predpisu a na nariadenie dočasného pozastavenia účinnosti niektorých ustanovení zákona pre ich nesúlad s Ústavou SR z 21.6.2017. Konanie je na Ústavnom súde vedené pod č. Pl. ÚS 6/2018.

Stručné zhrnutie návrhu:

- **V prvej časti** návrh tvrdí, že **sudcovia sú „diskriminovaní“**, pretože pre tú časť súdnej rady, ktorá je ustanovená parlamentom, vládou a prezidentom, zákonodarca stanovil pravidlo, že tieto orgány majú do súdnej rady ustanovovať spravidla nesudcov. Podanie vidí v tomto kroku diskrimináciu sudcov a to napriek tomu, že v časti súdnej rady konštituovanej výkonnou a zákonodarnou mocou **sudcovia môžu byť - a aj reálne sú** (v súčasnosti traja z deviatich, čiže 1/3). Naproti tomu do tej časti súdnej rady, ktorá je volená sudcami, **sa nesudcovia vôbec nemôžu dostať**. Z uvedeného vyplýva záver, že podstatou návrhu predsedníčky súdnej rady **neexistujúca, fiktívna diskriminácia**.
- Chápal by som, ak by podanie na Ústavnom súde namietalo **diskrimináciu nesudcov** – pretože ich ustanovenie do tej časti súdnej rady, ktorá je volená sudcami, nie je možné.
- Podstatou **druhého bodu návrhu** je návrh na zrušenie práva člena súdnej rady, aby sa jeho stanovisko vznesené počas zasadnutia súdnej rady pripojilo k rozhodnutiu súdnej rady (**právo na odlišné stanovisko**). Z návrhu je zrejماً snaha predsedníčky súdnej rady zamedziť tomu, **aby sa verejnosť dozvedela, na základe čoho, na základe akých kritérií a dôvodov** súdna rada rozhodla práve tak ako rozhodla. Návrh predsedníčky súdnej rady používa pritom krkolomnú a nelogickú argumentačnú konštrukciu, a súčasne **ignoruje niektoré zo základných princípov právneho štátu, ktorými sú najmä transparentnosť (verejná kontrolovateľnosť) výkonu verejnej moci a zákaz svojvôle**
- Zrušenie odlišných stanovísk chce dokonca dosiahnuť aj vo veciach, kedy súdna rada nerozhoduje iba o **volbe či personálnych záležitostiach** (k čomu smeruje väčšina argumentácie návrhu). Odlišné stanoviská chce zrušiť **pre akékoľvek rozhodovanie v rámci pôsobnosti súdnej rady**.
- Podaný návrh je prejavom tradičného sudcovského korporativizmu a zamerania sa len na vlastné záujmy. **Svojou selektívnou a účelovou argumentáciou je nehodný jednej z vrcholných predstaviteľiek súdnej moci**. Skôr pôsobí ako keby ho tvoril agilný stážista bez dostatočne rozvinutej schopnosti premýšľať o práve v súvislostiach. Navrhujem preto, aby súdna rada doporučila predsedníčke zobrať tento návrh späť.

Úvod – vymedzenie predmetu návrhu:

Navrhovateľka - bývalá predsedníčka súdnej rady JUDr. Jana Bajánková - svojím podaním z 21.6. 2017 napadla **doplnenie zákona č. 185/2002 Z. z.** o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov **zákonom č. 152/2017 Z. z.**, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediaciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony **v článku III v § 3 ods. 2 posledná (druhá) veta a v článku III v § 6 ods. 12.**

Konkrétne znenie napadnutých ustanovení je nasledovné:

1. Čl. III § 3 ods. 2

V § 3 ods. 2 sa na konci pripája táto veta: „*Národná rada, prezident a vláda ustanovia za člena súdnej rady spravidla osobu, ktorá nie je sudcom.*“

2. Čl. III § 6 ods. 12

§ 6 sa dopĺňa odsekom 12. ktorý znie:

„(12) Člen súdnej rady má právo, aby sa jeho stanovisko vznesené počas zasadnutia súdnej rady pripojilo k rozhodnutiu súdnej rady; toto stanovisko sa zverejňuje rovnako ako uznesenie súdnej rady.“

V podstate teda návrh predsedníčky súdnej rady napáda

- a) Ustanovenie, podľa ktorého Národná rada, prezident a vláda ustanovia za člena súdnej rady **spravidla osobu, ktorá nie je sudcom**
- b) Možnosť člena súdnej rady aby sa jeho **odlišné stanovisko** zverejňovalo rovnako ako uznesenie súdnej rady

Odôvodnenie návrhu:

1. Procesný základ pre môj návrh je obsiahnutý v § 77 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Podľa tohto ustanovenia zákona **môže navrhovateľ vziať návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov späť.** Ústavný súd v takom prípade konanie zastaví, ak nerozhodne o tom, že späťvzatie návrhu nepripúšťa, najmä ak hrozí závažné porušenie ústavou chránených práv a slobôd.
2. Vo vzťahu k prvému problému – Národná rada, prezident a vláda ustanovia za člena súdnej rady **spravidla osobu, ktorá nie je sudcom** – sa zo všetkých dôvodov za späťvzatie návrhu na začatie konania pred Ústavným súdom zameriam na ten najpodstatnejší: tým je fakt, že o žiadnu diskrimináciu sudcov v prijatej legislatíve nejde, a to z nasledovných dôvodov:
 - Podanie predsedníčky súdnej rady ignoruje skutočnosť, že z 18 členov súdnej rady je 9 členov (polovica) volená priamo sudcami a za člena súdnej rady zvoleného sudcami **môže byť zvolený len sudca** (vid' § 10 a 11 zákona č. Zákon č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky). Nesudca nemôže byť zvolený sudcami v tejto časti súdnej rady za žiadnych okolností.
 - Pre tú časť súdnej rady, ktorá je ustanovená parlamentom, vládou a prezidentom, zákonodarca stanovil pravidlo, že tieto orgány majú do súdnej rady ustanovovať **spravidla nesudcov.** Návrh tvrdí, že sudcovia sú tým pádom „diskriminovaní“, nakoľko parlament, vláda a prezident by podľa napadnutej zákonnej úpravy mali ustanovovať do súdnej rady **spravidla nesudcov.** Podanie vidí diskrimináciu sudcov napriek tomu, že do tejto časti súdnej rady **sudcovia môžu byť ustanovovaní** (a aj reálne sú, v súčasnosti traja z deviatich, čiže 1/3). Naproti tomu do tej časti súdnej rady, ktorá je volená sudcami, **sa nesudcovia vôbec nemôžu dostať.**

- Chápal by som teda, ak by podanie na Ústavnom súde namietalo diskrimináciu nesudcov – pretože ich ustanovenie do tej časti súdnej rady, ktorá je volená sudcami, nie je možné.
 - Pripomínam, že v dokumente Európskej siete súdnych rád „*Minimálne štandardy VI: občianski zástupcovia v súdnej správe*“¹ sa okrem iného uvádza, že „...účinná účasť členov z mimo justičného prostredia pri napĺňaní kompetencií súdnych rád alebo v im podobných orgánoch, pomáha odstraňovať či už skutočné, alebo vnímané zameranie na vlastné záujmy (self-interest) a tzv. sebaochranu v rámci súdnictva. Účasť nejustičných zástupcov v súdnych radoch dáva súdnictvu väčšiu legitimitu a posilňuje úlohu súdnictva ako strážcu a ochrancu základných práv každého občana.“... „Nesudcovia a zástupcovia občianskej spoločnosti nastavujú súdnictvu zrkadlo a ukazujú jej iný pohľad na rôzne problémy... Nesudcovia sa môžu pozeráť na problém zo širšej perspektívy a nie sú zaťažení sudcovskými profesionálnymi zvyklosťami alebo stereotypmi. Reprezentujú záujmy a názory verejnosti a môžu byť mostom, ktorý spája sudcov a spoločnosť“... „Prítomnosť občianskych zástupcov v súdnej rade a v iných podobných orgánoch napomáha podporovať kultúru dôvery, otvorenosti a transparentnosti v súdnom systéme takým spôsobom, že súdnictvo ako celok zodpovedá za svoju činnosť spoločnosti, v ktorej pôsobí a plní svoje funkcie transparentne, efektívne a spravodlivo.“
 - Zopakujem tiež výrok, ktorý som uviedol niekoľko krát, a ktorý je dôležitý: Väčšinová pozícia sudcov v súdnej rade nie je zárukou lepšieho napĺňanie jej úloh. **Najväčšie zlyhania zaznamenala Súdna rada Slovenskej republiky v období, keď v nej z 18 členov pôsobilo 16 sudcov** (podiel sudcov zo všetkých členov súdnej rady bol 88 percent).
3. Podstatou druhého bodu návrhu predsedníčky súdnej rady – **zrušenie možnosti člena súdnej rady podávať odlišné stanovisko k rozhodnutiu súdnej rady** – je snaha podávateľky za každú cenu zamedziť tomu, aby sa verejnosť dozvedela, **na základe čoho** súdna rada rozhodla tak, ako rozhodla.
- Predsedníčka súdnej rady kreatívnym spôsobom vytvára krkolomnú konštrukciu o „ústavnej úprave o rozhodovaní s absenciou odôvodnenia“ pričom kľúčový citát podania je tento: „Zakotvené zákonné **právo člena súdnej rady** napadnutým ustanovením **zverejňovať** spolu s uznesením súdnej rady (ktoré sa neodôvodňuje) **svoje stanovisko**, ktoré obsahuje jeho argumentáciu (dôvody), na základe ktorých hlasoval (rozhodoval) vo svojich dôsledkoch **znamená nerešpektovanie (porušenie) ústavnej úpravy o rozhodovaní s absenciou odôvodnenia prijatého (schváleného) uznesenia**, čo vyplýva zo záväzných právnych názoroch ústavného súdu“.
 - Predsedníčka súdnej rady podaným návrhom na Ústavný súd **vytvára a posilňuje priestor pre svojvôľu, netransparentnosť a nekontrolovateľnosť výkonu verejnej moci**. Zo žiadnej ústavnej úpravy nevyplýva, že členovia súdnej rady majú právo na to, aby zostali skrytí pred zodpovednosťou za to, ako v súdnej rade realizujú svoje právomoci. **Právo neniesť zodpovednosť za svoje výkon verejnej moci nie je výsledkom ústavnej úpravy, ale len zbožným prianím mnohých verejných činiteľov.**
 - Úplne neudržateľná je snaha predsedníčky súdnej rady dosiahnuť, aby sa argumentáciou o tajnej voľbe (v personálnych otázkach) dosiahlo netransparentné,

¹ Dokument bol predmetom rokovania na zasadnutí Súdnej rady dňa 26. novembra 2018

svojoľné rozhodovanie vo vŕetkŕych oblastiach pŕosobnosti sŕdnej rady (teda aj tŕych, ktoré sa netŕkajú personŕlnych otŕzok).

- o V demokratickej spoločnosti platŕ **princŕp zŕkazu svojoľle a princŕp transparentnosti (verejnej kontrolovateľnosti) vŕkonu verejnej moci**. (PL. ŰS 4/2012, II. ŰS 29/2011, II. ŰS 298/2015, I. ŰS 298/2015). „Zŕkaz svojoľle ako Űstavnŕ princŕp predstavuje kategorickŕ imperatŕv, ktorŕ zavŕzuje vŕetkŕych verejnŕch ŕiniteľov, t. j. vŕetky osoby, ktoré vykonŕvajú, resp. podieľajú sa na vŕkone verejnej moci“ (PL. ŰS 7/2017)

4. Zŕver:

Z nŕlezu I. ŰS 76/2011, ktorŕ podŕvateľka vo svojom nŕvrhu cituje, vyplŕva aj dŕalŕŕ dŕleŕitŕ princŕp: „...Űŕel a zmysel zŕkona nemoŕno hľadať iba v slovŕch a vetŕch prŕvneho predpisu, pretoŕe v prŕvnom predpise sŕ a musia byť vŕdy obsiahnuté aj princŕpy uznŕvané demokratickŕmi prŕvnymi ŕtŕtmi“. Podanie predsednŕčky sŕdnej rady naproti tomu argumentuje diskriminŕciou tam, kde ŕiadna nie je, a pokŕŕa sa schovať netransparentnosť a svojoľľu za „prŕvo na rozhodovanie s absenciou odŕvodnenia“.

Na zŕklade uvedeného navrhujem, aby sŕdna rada prijala nasledovné uznesenie: „*Sŕdna rada odporŕŕa predsednŕčke Sŕdnej rady spŕtvzatie nŕvrhu na zŕŕatie konania o sŕlade prŕvneho predpisu a na nariadenie doŕasného pozastavenia Űŕinnosti niektorŕch ustanovenŕ zŕkona pre ich nesŕlad s Űstavou SR z 21.6.2017 (ŕ. SR 188/2017, konanie na Űstavnom sŕde vedené pod ŕ. Pl. ŰS 6/2018).*“

25. 10 2019

Pavol ŕilinŕŕik